

DE KEUKEN VOLGENS TIJMEN PLOEG

Moderne keukens in
een historisch grachtenpand

Het grote voordeel van zelf bouwen of verbouwen is dat je met een schone lei kunt beginnen. Uitgangspunt is een lege ruimte en die kan op legio manieren worden ingevuld. Niets is ook het punt van waaruit architect Tjimon Ploeg het liefst vertrekt. We zoomen in op een deelaspect van zijn architectuurontwerpen - de keukens - en laten twee karakteristieke voorbeelden zien.

TEKST PAULA KRAGTEN FOTOGRAFIE ROBERT SLEDZIEWSKI

Residence Lebrun heet het monumentale pand uit 1790 aan de Amsterdamse Herengracht waarin dit moderne appartement is gevestigd. Het was ooit in gebruik als bankgebouw en daardoor al bijna helemaal leeg. Een ideaal beginpunt voor architect Tjimon Ploeg. Karakteristiek voor veel van zijn ontwerpen is de doosvorm die midden in de lege ruimte wordt geplaatst en waarin verschillende woofuncties zijn opgenomen. In dit geval de slaapkamer en badkamer. Tjimon: 'Ik houd van ruimte, maar als mens heb je niet altijd zin om in een grote ruimte te zitten. Je bent tenslotte ook wel eens alleen. Door een juiste plaatsing van de box ontstaat toch intimiteit.'

Tussen het warme oranje en koude blauw krijgt de roestijstalen apparatuur - waaronder de Amerikaanse koelkast met ijsblokjesmachine (Arag) en het zespiets gasfornuis met wokbrander plus inbouw oven (Smeg) extra accent.

De keukens zijn direct tegen de box aan gebouwd. Het is een eigen ontwerp. De keukens in zijn eigen woning heeft als prototype gediend: Tjimon: 'De matglazen bovenkasten zijn identiek. Maar het blad is anders - Belgisch hardsteen in plaats van roodgetint graniet - en de kleur is meer uitgesproken. Mijn eigen huis is anders ingedeeld, waardoor je vaker tegen het keukensblok aankijkt. Daarom was een wat rustigere kleur nodig. Kleur past wel op deze plek. Het warme oranje is een mooi contrast bij het koude blauw van de box. Taubertblauw om precies te zijn, een historische kleur die goed bij de 18de-eeuwse uitstraling van het pand past.'

VILLA D'ARTE 39

VILLA D'ARTE 35

DE KEUKEN VOLGENS TIJMEN PLOEG

Deze MDF keukens zijn op maat gemaakt door een meubelmaker in de buurt. Handgrepen ontbreken. Tjimon: 'Die probeer ik eigenlijk altijd te vermijden. Als je knoppen plaatst, moet je het aanrechtblad namelijk laten oversteken omdat je jezelf anders steeds stoot.' In plaats van grepen zijn in sommige kastdeuren rechthoekige gaatjes uitgefreest. De laden zijn aan de zijkanten van een zaagsnede voorzien, zodat je ze makkelijk kunt openen. Een aantal kasten is uitgerust met een push open-systeem. 'Dat moet je alleen kiezen voor kasten waarvan je de inhoud niet voortdurend nodig hebt, bijvoorbeeld voor een kast met vazen. Als je uit zo'n kast telkens een bordje moet pakken, dan werkt het niet.'

Rumoer in de keukens

Het glas van de bovenkasten is aan de binnenkant gezandstraald en aan de buitenkant glad zodat het makkelijker schoon te houden is. De onderste rand is helemaal niet gezandstraald omdat je anders steeds vingerafdrukken ziet. Ook de ultraplatte afzuigkap is weggevoerd achter het melkglazen matglas. De combinatie van halfrapant glas en vierkante vakken geeft de keukens een wat speelser karakter. Tjimon: 'Ik vind het leuk als er wat rumoer is. Voor open vakken moet je alleen niet al te slordig zijn aangelegd, bij mij thuis zou het niet werken. Matglas is een mooie tussenoplossing omdat je wel iets, maar niet alles ziet.'

Het werkblad van Belgisch hardsteen is iets aflopend, zodat een waterkering overbodig is. De spoelbak is van roestvrij staal. Tjimon: 'Dat vind ik praktischer dan email, want daar kunnen stukjes van afbreken. In staal kan hoogstens een deuk ontstaan.' Tegels ontbreken. In plaats daarvan zijn de muren van een laag zijdeglansverf voorzien. 'Het is onzin dat je per se tegels nodig hebt. Je moet natuurlijk wel de juiste verf kiezen. Geen muurverf dus. Zijdeglans werkt prima. Dat kun je net zo makkelijk schoonmaken als de vensterbank om maar wat te noemen. Ik heb op zich geen hekel aan tegels, maar als je op de keukens uitkijkt, zoals bij mij thuis, dan werkt zo'n glimmende wand toch storend. Met verf krijgt de keukens meer een woonkarakter.'

Aan de kant

De verrijdbare module - eveneens voorzien van een hardstenen bovenblad - is min of meer uit nood geboren. 'Dat heeft alles te maken met de maat van de keukens, die is namelijk nogal raar. De opdrachtgevers waren bang dat het aanrecht niet groot genoeg zou zijn. Deze module kun je vrij in de ruimte zetten en als extra werkblad gebruiken. Je kunt 'm ook bij de eettafel zetten, bijvoorbeeld als servertafel tijdens een uitgebreid diner. Met een krukje erbij wordt het een tafel waar je bijvoorbeeld een glaasje wijn aan kunt drinken tijdens het koken of aan kunt ontbijten. Als je 'm niet meer nodig hebt dan schuif je 'm gewoon aan de kant. Hij past namelijk precies in de kastenwand.'

In het hele appartement ligt teakkleurig parket. Zo'n doorlopende vloer heeft een ruimtelijk effect. Donker hout past hier goed omdat het appartement zelf licht is en vrij hoog.

De verrijdbare module (rechtsboven) - net als de rest van de keukens gemaakt van MDF - is uitgerust met een hardstenen blad en kan als extra werkblad of tafel worden gebruikt.

DE KEUKEN VOLGENS TIJMEN PLOEG

In de ruim twintig jaar die hij als architect werkt, heeft Tjimon Ploeg behoorlijk wat projecten op zijn naam gezet: spannende kantoorgebouwen, ateliers (bijvoorbeeld 'Tussen de Bogen' onder het spoor bij het Centraal Station in Amsterdam), horecagelegenheden, een geluidsstudio, tuinhuisen en diverse woonhuizen en appartementen. Zijn eigen woon-werkhuis op het Amsterdamse Prinseneiland - dat opvalt door de vierkante glazen vlakken en de gewafeerde metalen golfplaten - fungeert daarbij als laboratorium. 'Maar het is geen woonzaal hoor. Ik woon er echt. Ik probeer er alleen dingen uit.'

Opvallend veel van 'zijn' appartementen en woonhuizen staan - als typisch gevolg van mond-tot-mond reclame - langs de Amsterdamse Herengracht. Zo ook het grondig gerenoveerde woonhuis waarin deze aluminiumgrijze keukens zich bevindt. Tjimon: 'De bewoners wilden eigenlijk verhuizen. Ze vonden het een vervelend, donker pand. Wij hebben er uiteindelijk bijna alles uitgesloopt én voor aanzienlijk meer daglicht gezorgd, onder meer door glas-inlood door transparant glas te vervangen. Het is daardoor een heel leuk huis geworden. De eigenaars wonen er nu weer naar tevredenheid.'

Andere functie, ander sfeer

Vierkante vormen zijn kenmerkend voor de architectuurontwerpen van Tjimon Ploeg. Net als in zijn eigen keukens en in de oranje keukens op de vorige pagina's zijn ze ook hier het uitgangspunt. Toch ademt de keukens een compleet andere sfeer. 'Deze keukens heeft ook een totaal andere functie. Er staat een eettafel in, dus er wordt echt in geleeft. Dan moet het allemaal wat rustiger.' De keukens bestaan uit twee delen: het keukensblok en een kastenwand. De MDF kasten zijn aluminium gespoten. Op de vloer ligt eiken parket in een lichte tint. De kastenwand staat op minuscule pootjes en lijkt daardoor te zweven. 'Voor mij hadden er helemaal geen pootjes onder gehoeven, maar de meubelmakers wilden dat graag omdat ze dat veiliger vonden. Een keukensblok kan nooit helemaal zwevend worden gemaakt omdat de afwasmachine ondersteuning nodig heeft, maar ik probeer het altijd zoveel mogelijk.'

Het bovenblad van Belgisch hardsteen is een mooi contrast bij de lichte kleur aluminium. Boven het aanrecht hangt een grote, roestijstalen schouwkap met een plank in het verlengde. Tjimon: 'De bewoners wilden per se geen bovenkasten. Door die plank worden de schouwkap en het aanrecht meer één geheel. Je kunt er pepermolens en andere kleine accessoires op kwijt. Voorwaarde voor open vakken en schappen is wel dat je een beetje netjes bent.' In de kastenwand is op ooghoogte een combimagnetron (Smeg) ingebouwd. De koelkast/vriezer is achter de rechterdeur verstopt. De wiegruimte in het midden van de kastenwand is niet alleen mooi, maar ook praktisch: je kunt er vanuit de oven of koelkast even iets neerzetten. Ook een gloeiend hete ovenschaal, want hardsteen is hittebestendig. Tjimon: 'Alles wat je ziet heeft een reden, ik doe nooit iets alleen omdat het mooi is.'

De voorkeur voor vierkante vormen zie je duidelijk in deze MDF kastwand terug waarin de apparatuur is verstopt. Door de minuscule pootjes lijkt de kast te zweven.

De vloer van de eetkamer is iets verhoogd, waardoor de ramen deuren lijken en het idee van een tuinkamer ontstaat. Het formaat van de tafel (360 x 80 cm) past bij de woonwens van de opdrachtgevers: veel uitgebreide diners geven.

Tjimon Ploeg: 'De keukens zijn een belangrijke plek in huis. Daarvoor hoef je niet eens van koken te houden. Je ziet het bijvoorbeeld tijdens feestjes: na verloop van tijd staat iedereen in de keukens.'

VILLA D'ARTE 37